

Vrijheid, fanatisme, angst en verweer

*Tot vandaag kende ik de term nog niet: **conspirituality**. Begrijp wat er mee wordt bedoeld. Con + Spirituality. Con heeft verschillende betekenissen en draagt een negatieve connotatie. Bovendien doet het in deze constructie dienst als afkorting voor conspiracy. Las daarover twee artikelen, één van Marie Meeusen en één van Désanne van Brederode. Dat zette me aan tot het onderstaande korte schrijven.*

Wat doet zich tijdens de coronacrisis in diverse richtingen en in allerlei kringen voor? Wat stapelt zich onderhuids op? En wat zoekt daarbij een uitweg of balt daarbij een vuist? Aan polarisatie zit ontlading vast en dat doet zich tegenwoordig dan ook veelvuldig voor. Met het onderstaande wordt het vizier op spirituele bewegingen gericht. Als antroposoof doe ik een duit in het zakje.

Een artikel van Marie Meeusen over ‘**conspirituality**’ en ‘**samenzweving**’, getiteld [De nieuwe samenzweving: de opkomst van ‘conspirituality’ in Nederland \(en België\)](#) (De Wereld Morgen, 5 februari 2021) is interessant en prikkelend. Heb het met belangstelling gelezen. Op het artikel van Désanne van Brederode dat daarop inhaakt en iets van een reportage in zich draagt, [Ook antroposofen vatbaar voor het complotvirus](#) (De Wereld Morgen, 11 februari 2021), lever ik het volgende commentaar.

In de eerste drie alinea’s van haar artikel kan ik me vinden. Dat is anders bij wat er daarna volgt. Van een deel daarvan is haar voorstelling van zaken me te zwart-wit, hier en daar acht ik die zelfs ronduit tendentius. Maar ik deel wel haar zorgen over de actieradius en impact van organisaties als QAnon en ook ik maak me zorgen over sektarische tendensen in en rond antroposofische kringen. Speculaties aan-eenrijgen en voorbarige conclusies trekken is niet aan mij besteed. Daarom stond en sta ik bijvoorbeeld kritisch tegenover content zoals die wordt aangeboden op de website [Alertgroepen Nederland](#).

Het is me duidelijk op welke antroposofen Désanne Brederode haar kritiek levert. Eén van hun wil ik bij naam noemen: Mieke Mosmuller. Ik ga niet mee in haar kritiek op die persoon. Wat echter niet wil zeggen dat ik het in alles met Mieke Mosmuller eens ben. Dat niet en dat hoeft ook niet. Ten aanzien van de coronakwestie en daaraan verbonden maatregelen maakt zij in mijn ogen een aantal goede punten die het overwegen waard zijn. Daarom breng ik die soms onder de aandacht op LinkedIn. Zekere geschriften van haar vind ik heel lezenswaardig en bestuderen zeker waard, zoals haar boekwerk [De anthroposofische beweging](#) (Occident, 2017), waarover van mij in ledentijdschrift Motief een korte boekbespreking verscheen: [Geactualiseerde wordingsgang](#) (Motief, februari 2018).